

Sygn. akt III KK 373/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **A. L.**

o wydanie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 30 listopada 2021 r., w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na niekorzyść,

od wyroku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 9 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K (...)

**I. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. w
zw. z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. i art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umarza
postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego;**

**II. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża
Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 9 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K (...), Sąd

Rejonowy w G. stwierdził, że **A. L.** został skazany następującymi prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w G. z dnia 4 grudnia 2013 r. w sprawie II K (...) za ciąg przestępstw popełnionych w dniach 16 i 20 sierpnia 2005 r. z art. 13 §1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat tytułem próby; w okresie próby oraz w okresie dalszych 6 miesięcy nie zarządzono wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności;
2. Sądu Rejonowego w G. z dnia 23 grudnia 2013 r. w sprawie II K (...) za popełnione w okresie od dnia 11 kwietnia 2011 r. do dnia 30 maja 2012 r. przestępstwo z art. 270 § 1 i 3 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; kara pozbawienia wolności orzeczona tym wyrokiem została w całości wykonana;
3. Sądu Rejonowego w G. z dnia 26 kwietnia 2017 r. w sprawie II K (...) za popełnione w dniu 18 sierpnia 2016 r. przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii na karę 200 stawek dziennych grzywny po 10 złotych; postanowieniem z dnia 4 października 2018 r. karę grzywny zamieniono na zastępczą karę pozbawienia wolności; zastępcza kara pozbawienia wolności została w całości wykonana;
4. Sądu Rejonowego w G. z dnia 8 marca 2017 r. w sprawie II K (...) za popełnione w dniu 26 listopada 2016 r. przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii na karę miesiąca pozbawienia wolności; kara pozbawienia wolności orzeczona tym wyrokiem została w całości wykonana;
5. Sądu Rejonowego w G. z dnia 1 września 2017 r. w sprawie II K (...) za:
 1. popełnione w dniu 15 września 2016 r. przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
 2. popełnione w dniu 15 września 2016 r. przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, za powyższe przestępstwo wymierzono karę łączną 10 miesięcy pozbawienia wolności; kara łączna pozbawienia wolności orzeczona tym wyrokiem została w całości wykonana;

3. Sądu Rejonowego w S. z dnia 13 lutego 2018 r. w sprawie II K (...) za popełnione w dniu 16 marca 2017 r. przestępstwo z art. 244 k.k. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności; kara pozbawienia wolności orzeczona tym wyrokiem została w całości wykonana;
4. Sądu Rejonowego w G. z dnia 1 sierpnia 2018 r. w sprawie IIK (...) za popełnione w dniu 1 maja 2017 r. przestępstwo z art. 244 k.k. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności; kara pozbawienia wolności orzeczona tym wyrokiem została w całości wykonana;
5. Sądu Rejonowego w G. z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie II K (...) za ciąg przestępstw z art. 244 k.k. popełnionych w dniach 21 sierpnia 2017 r. i 14 września 2017 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; kara pozbawienia wolności orzeczona tym wyrokiem została w całości wykonana;
6. Sądu Rejonowego w G. z dnia 24 maja 2019 r., sygn. akt II K (...) za popełnione w dniach od 27 do 29 maja 2016 r. przestępstw z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności; kara pozbawienia wolności orzeczona tym wyrokiem podlega wykonaniu w okresie od dnia 25 lutego 2020 r. do dnia 24 lutego 2022 r.;
7. Sądu Rejonowego w G. z dnia 18 września 2017 r. w sprawie II K (...) za ciąg przestępstw z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnionych od dnia 28 maja 2017 r. do dnia 19 czerwca 2017 roku oraz w dni 16 sierpnia i 17 sierpnia 2017 r. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności; kara pozbawienia wolności orzeczona tym wyrokiem podlega wykonaniu w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia 21 sierpnia 2023 r.
Sąd Rejonowy w G. wyrokiem łącznym orzekł:
 1. przy zastosowaniu art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami covid-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem Covid -19 (Dz. U. poz. 1086) na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. oraz art. 86 § 1 i 3 k.k., art. 91 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. połączył

kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami: Sądu Rejonowego w G. z dnia 24 maja 2019 r. w sprawie II K (...), Sądu Rejonowego w G. z dnia 18 września 2019 r. w sprawie II K (...) i w ich miejsce wymierzył skazanemu karę łączną 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. stwierdził, że pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach objętych niniejszym wyrokiem łącznym podlegają odrębnej wykonaniu;
3. na podstawie art. 577 k.p.k., na poczet kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w pkt I. wyroku zaliczył skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie II K (...) od dnia 20 sierpnia 2017 r. godz. 9:00 do dnia 21 sierpnia 2017 r., godzina 17:10;
4. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa wydatków powstałych w toku postępowania przed Sądem I instancji.

Wyrok powyższy nie został zaskarżony i uprawomocnił się z dniem 1 czerwca 2021 r.

Kasację od tego orzeczenia, na niekorzyść skazanego, wniósł Prokurator Generalny, który zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., polegające na nieuwzględnieniu podczas orzekania okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej i wydaniu wobec skazanego A. L. w dniu 9 kwietnia 2021 r. przez Sąd Rejonowy w G. wyroku łącznego o sygn. akt II K (...), obejmującego wyroki: Sądu Rejonowego w G. z dnia 24 maja 2019 r., o sygn. akt II K (...) oraz Sądu Rejonowego w G. z dnia 18 września 2019 r., o sygn. akt II K (...), pomimo to, iż postępowanie w przedmiocie wydania wobec tego samego skazanego wyroku łącznego, obejmującego wskazane jednostkowe wyroki, zostało już wcześniej zakończone prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w G. z dnia 19 lutego 2020 r., sygn. akt II K (...), zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 27 października 2020 r., sygn. akt V Ka (...) - co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia, określoną w art.

439 § 1 pkt 8 k.p.k.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego w całości i umorzenie postępowania na podstawie art. 572 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna i to w stopniu oczywistym uzasadniającym jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Rację ma Prokurator Generalny, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem przepisów prawa procesowego, wskazanych w zarzucie kasacji, w konsekwencji czego doszło do wydania wobec skazanego A. L. wyroku łącznego obejmującego wyroki Sądu Rejonowego w G. z dnia 24 maja 2019 r., sygn. akt IIK (...), oraz Sądu Rejonowego w G. z dnia 18 września 2019 r., sygn. akt II K (...)- pomimo to, iż postępowanie w przedmiocie wydania wobec tego samego skazanego wyroku łącznego, obejmującego wskazane jednostkowe wyroki, zostało już wcześniej prawomocnie zakończone wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 19 lutego 2020 r., sygn. akt II K (...), zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 27 października 2020 r., sygn. akt V Ka (...) - co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia, określoną w przepisie art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

Jak słusznie dostrzega skarżący, w chwili wyrokowania w przedmiocie wyroku łącznego Sąd Rejonowy dysponował pismem skazanego z dnia 16 lutego 2021 r. wskazującym, że w jego sprawie został już wydany wyrok łączny wraz z załączonym przez skazanego odpisem wyroku o sygn. akt V Ka (...) (k. 97 - 100), odpisem wyroku Sądu Rejonowego w G. z 19 lutego 2020 r. o sygn. II K (...) (k. 118 - 119), odpisem wyroku Sądu Okręgowego w G. z 27 października 2020 r. o sygn. akt V Ka (...), a także opinią o skazanym z dnia 17 lutego 2021 r., wydaną przez Dyrektora Zakładu Karnego w K. wraz z informacją o pobytach i orzeczeniach, w którym to piśmie (k. 108 - 109) wskazano, że skazanemu wprowadzona została do wykonania kara z wyroku łącznego Sądu Rejonowego w G., w sprawie o sygn. akt II K (...), na mocy którego połączono kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone uprzednio wyrokami w sprawach o sygn. akt II K (...) Sądu Rejonowego w G. i II K (...) Sądu Rejonowego w G. (k. 104 -113).

Procedując w dniu 1 kwietnia 2021 r. Sąd Rejonowy w G., pomimo ujawnienia, bez odczytywania, wszystkich protokołów i dokumentów, nie dostrzegł, że dowody te wprost świadczą o wydaniu wyroku łącznego obejmującego wyroki, odnośnie których procedował Sąd w niniejszej sprawie o wydanie kolejnego wyroku łącznego (prot. rozprawy k. 121 – 122).

Sąd Najwyższy podkreślał już w swoim orzecznictwie, że w wypadku gdy wobec tej samej osoby zapadły dwa prawomocne wyroki łączne, obejmujące te same skazania, które objęte były tym węzłem w wyroku, który uprawomocnił się wcześniej, drugi z tych wyroków dotknięty jest w tym zakresie rażącym naruszeniem prawa, zaliczanym do tzw. bezwzględnych przyczyn uchylenia orzeczenia, przewidzianym w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. określanym jako naruszenie powagi rzeczy osądzonej (art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.). Taka sytuacja stanowi ujemną przesłankę procesową, przewidzianą w przepisie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., w zakresie wydania kolejnego orzeczenia w tym przedmiocie w przypadku, gdy w orzeczeniu wydawanym później miało dojść do rozstrzygnięcia tego, czy dokładnie te same skazania za czyny jednostkowe spełniają warunki do objęcia ich węzłem kary łącznej w wyroku łącznym (por. wyrok SN z 30 listopada 2011 r., II KK 149/11, OSNKW 2011/12, poz. 113). Powaga rzeczy osądzonej zachodzi również wówczas, gdy w wyroku łącznym wymierzono karę łączną obejmującą kary jednostkowe orzeczone wobec skazanego, wobec którego zapadł uprzednio prawomocny wyrok łączny, który pochłoniął kary jednostkowe z tych samych wyroków podlegających połączeniu (por. wyrok SN z dnia 21 maja 2008 r., V KK 147/08, OSNwSK 2008, poz. 1135).

Oczywistym jest, iż wyrok łączny Sądu Rejonowego w G., wydany w sprawie o sygn. akt II K (...), zmieniony wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 27 października 2020 r., sygn. akt V Ka (...), był orzeczeniem wcześniejszym, niż wyrok łączny wydany przez Sąd Rejonowy w G. w dniu 9 kwietnia 2021 r., w sprawie o sygn. akt II K (...), który uprawomocnił się z dniem 1 czerwca 2021 r. W zaistniałej sytuacji prawomocność wyroku łącznego Sądu Rejonowego w G., wydanego w sprawie o sygn. akt II K (...), zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 27 października 2020 r., sygn. akt V Ka (...), spowodowała (wykreowała) stan tzw. powagi rzeczy osądzonej.

Przesłankę *res iudicata*, zaliczaną do tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych (art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.) tworzą zawsze prawomocne orzeczenia merytoryczne, a także formalne, o ile oparte są na wskazanej ujemnej przesłance procesowej. Ma to na celu zapewnienie stabilności prawa i orzeczeń organów procesowych w postępowaniu karnym, a także służy realizacji zasady *ne bis in idem*, stanowiącej gwarancję, że nikt nie będzie pociągany więcej niż raz do odpowiedzialności karnej za ten samy czyn zabroniony pod groźbą kary (zob. także postanowienie SN z dnia 6 listopada 2014 r., III KK 169/14, Lex nr 1565774; wyrok SN z dnia 12 lutego 2014 r., V KK 407/13, Lex nr 1439399).

Powyższe uwagi wraz z unormowanym w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. bezwzględnym nakazem umorzenia postępowania karnego, gdy wcześniejsze postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone, mają pełne odniesienie do postępowań w przedmiocie wydania wyroku łącznego (zob. np. wyrok SN z dnia 17 września 2015 r., III KK 308/15, LEX nr 1813450).

Reasumując stwierdzić należy, że w sprawie Sądu Rejonowego w G., sygn. akt II K (...), doszło do rażącego uchybienia w postaci powagi rzeczy osądzonej, a tym samym w sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza przewidziana w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. To zaś czyniło koniecznym uchylenie przez Sąd Najwyższy zaskarżonego nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia wyroku i wydania orzeczenia następczego w postaci umorzenia postępowania (art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.).

O kosztach sądowych postępowania orzeczono na podstawie m. in. art. 632 pkt 2 k.p.k.